

udvidelser af valgetten for personer med dansk indfødsret, der opholdt sig i udlandet, der ville kunne ske inden for grundlovens rammer.

På baggrund af en anmodning fra underudvalget under Folketingets Kommunaludvalg udarbejdede henholdsvis professor, dr. jur. Hjalte Rasmussen, professor, dr. scient.pol. Jørgen Elklit og professor, dr. jur., LL.M. Peter Germer notater til underudvalget vedrørende muligheden for inden for grundlovens rammer at foretage udvidelse af den kreds af personer med dansk indfødsret med ophold i udlandet, der har valget til Folketinget. (FT 2000-01, Kommunaludvalget, B 144 – bilag 37, 38 og 43).

Beslutningsforslag nr. B 144 bortfaldt i overensstemmelse med diskontinuitetsprincippet i grundlovens § 41, stk. 4, ved udgangen af folketingsåret 2000-2001. Det nedsatte underudvalg bortfaldt som følge af udskrivelsen den 31. oktober 2001 af folketingsvalg.

Der henvises til betænkning nr. 1432/2003, kapitel 3.4.4., side 139-148.

3.2. Valgretsudvalgets overvejelser om udvidelse af kredsen af personer med dansk indfødsret, der uanset ophold i udlandet anses for at have fast bopæl i riget

3.2.1. Valgretsudvalgets vurdering af grundlovens bopælsbegreb

Efter udvalgets opfattelse må fortolkningen af grundlovens § 29, stk. 1, ske i overensstemmelse med, hvad der i almindelighed er anerkendt som relevante faktorer ved fortolkning af retsregler. Det vil sige, at der ved fortolkningen bl.a. må indgå reglens ordlyd, formål, forarbejder og foreliggende praksis.

Efter udvalgets opfattelse må der ved fortolkningen af bopælskravet tages udgangspunkt i en naturlig sproglig forståelse af ordene »fast bopæl i riget«. En sådan fortolkning taler for, at der i grundlovens § 29, stk. 1, som udgangspunkt ligger et krav om, at en person for at have valget til Folketinget faktisk skal bo i riget. Efter en naturlig sproglig forståelse betegner det sted, hvor en person har bopæl, det sted, hvor vedkommende hører til og har sit hjem. En person har bopæl på det sted, hvor vedkommende almindeligvis opholder sig, når vedkommende ikke er midlertidigt fraværende, f.eks. på grund af arbejde, rejser eller lignende, hvor man typisk er sammen med sin nære familie, og hvor den pågældende har sine væsentligste ejendele. Et sådant bopælsbegreb er beslægtet med det bopælsbegreb, som benyttes i folkeregisterlovgivningen.

Denne forståelse af grundlovens bopælskrav er efter udvalgets opfattelse i overensstemmelse med, hvad

der kan udledes af den gældende og de tidligere grundloves forarbejder, ligesom en formålsfortolkning efter udvalgets opfattelse peger i samme retning. Formålet med et bopælskrav må være at sikre en nær sammenhæng mellem retten til at stemme til et valg og det forhold, at man påvirkes direkte af de beslutninger, det valgte politiske organ måtte træffe. Ved afgrænsningen af den persongruppe, der kan have valget til Folketinget og dermed bestemme sammensætningen heraf, må det centrale skelnemærke være, om de pågældende personer er underlagt lovgivningsmagtens regulering og i øvrigt lever under de vilkår, som gælder i det danske samfund, og som følger af regler og afgørelser, der udgår fra de nationale myndigheder.

Den praksis, der foreligger hos Rigsdagen (Landsetinget) ved prøvelsen af medlemmernes valgbarhed og hos domstolene og Indenrigsministeriet ved efterprøvelsen af kommunalbestyrelsernes afgørelser om optagelsen af en vælger på folketingsvalglisten, vedrørende forståelsen af grundlovens bopælsbegreb, således som dette begreb har været gengivet og fortolket i valglovgivningen, viser efter udvalgets opfattelse ligeledes, at der ved et udlandsophold skal særlige holdpunkter til for at antage, at vedkommende alligevel har bevaret sin faste bopæl i riget.

Efter udvalgets opfattelse indebærer denne forståelse af grundlovens bopælskrav, at midlertidige afbrydelser af kortere varighed ikke kan være til hinder for, at den pågældende fortsat anses for at have fast bopæl i riget. Dette må gælde, selv om den pågældende ikke har opretholdt sin hidtidige bolig i riget under udlandsopholdet.

Personer med dansk indfødsret, som efter udlandsopholdets formål, karakter og varighed må siges at have bevaret en særlig tilknytning til riget, som kan siges at svare til den tilknytning, personer, som faktisk bor i riget, har til riget, vil efter udvalgets opfattelse også opfylde grundlovens bopælskrav. Den nærmere fastlæggelse af, hvilken personkreds der uanset udlandsophold vil opfylde grundlovens bopælskrav, må ske med forsigtighed under hensyn til, at udgangspunktet for fortolkningen af grundlovens bopælskrav må være, at bopælskravet omfatter den personkreds, som faktisk bor i Danmark og er undergivet lovgivningsmagtens regulering.

Det må derfor stilles som krav, at en person med dansk indfødsret uanset udlandsopholdet har bevaret en tilknytning til riget, som er af bopælslignende karakter. Den pågældendes subjektive tilknytning til Danmark og viden om og interesse for danske forhold skaber ikke i sig selv et bopælsforhold. Og den omstændighed alene, at vedkommende har planlagt at